

Medewerker uitgelicht

De bibliotheek vormt een belangrijk ondersteunend onderdeel voor de medewerkers van het Zuiderzeemuseum en heeft tevens een publieke functie binnen het museum. Als je een bezoek brengt aan de bibliotheek, heb je grote kans Peter van Kooij tegen het lijf te lopen. Hij heeft de functie van bibliothecaris/documentalist en houdt zich bezig met bibliotheekbeheer, thesauri, ontsluiting van de bibliotheekcollectie en de bijbehorende dienstverlening en administratie. Veel werk dus.

Een schat aan informatie

Peter, sinds oktober 1991 in dienst van het Zuiderzeemuseum, heeft er in zijn beginjaren voor gezorgd dat er een geautomatiseerd catalogussysteem kwam. In 1995 was de database gevuld met meer dan 6.000 titels. Inmiddels zijn dat er bijna 17.000 en zijn ook tijdschriftartikelen en documentatiemateriaal als brochures en fotokopieën opgenomen in het bestand. Elke twee maanden komen er zo'n 40 tot 50 nieuwe aanwinsten bij. Inmiddels zijn er ook 27.000 foto's en prentbriefkaarten ontsloten.

Bibliotheekbeheer

De bibliotheekcollectie van het museum omvat alles wat te maken heeft met de geschiedenis van het Zuiderzeegebied. Peter heeft een classificatieschema aan de hand waarvan alle boeken en documentatie geordend in rekken staan in het bibliotheekmagazijn. Toen Peter hier in 1991 kwam, bevond dat magazijn zich nog in het souterrain tussen de kassa van het binnenmuseum en de kantoren. Dat werd echter te klein en de plek was ook wat riskant in verband met de lage ligging. Na de verbouwing in 1997-1998 heeft de bibliotheek haar huidige plek gekregen rechts van de Schepenhal. Hier is naast een magazijn ook een leeszaal ingericht waar naslagwerken, handboeken en nieuwe aanwinsten zijn in te zien. Peter zorgt ervoor dat de collectie up-to-date blijft en koopt daarvoor stukken aan. Hij heeft voor het bibliotheekbeheer een eigen budget, dat jaarlijks geaccordeerd wordt.

Thesaurus

Peter beheert ook de thesaurus en namenlijsten. Een thesaurus is een systematische organisatie van begrippen, die zo is opgezet dat men eenvoudig een overzicht kan krijgen van woorden die soortgelijke betekenissen hebben. Een goede thesaurus kan men gebruiken om in moeilijke gevallen exact het woord te vinden dat de gewenste connotatie heeft voor hetgeen men zoekt. Neem bijvoorbeeld het woord Zuiderzeevervisserij. Een meer algemene term voor dit woord is zeevisserij, een verwante term IJsselmeervervisserij en een meer bijzondere term ansjovisvisserij. Deze verbanden zijn in de thesaurus gemaakt. De thesaurus is in eerste instantie bedoeld om de bibliotheekcollectie te ontsluiten. Daarnaast is het de bedoeling dat de thesaurus wordt gekoppeld aan databases van objecten, foto's en andere collecties. Op deze manier worden ze gebruiksvriendelijk doorzoekbaar. De daadwerkelijke digitalisering met geïntegreerde trefwoorden en de ontsluiting via internet heeft tot Peters spijt nog niet plaatsgevonden. Dit is een kostbare operatie, maar gezien het feit

dat steeds meer mensen hun zoektocht naar literatuur op de digitale snelweg doen, volgens hem wel onontbeerlijk.

Bezoekers

De bibliotheek is een bron van informatie voor medewerkers van het museum. Niet alleen wetenschappelijk medewerkers, die de literatuur gebruiken voor hun onderzoek en artikelen, maar ook voor vrijwilligers, gidsen en publieksmedewerkers. Zij kunnen historische informatie inwinnen over panden, over voormalige bewoners van deze panden of bijvoorbeeld over de verschillende ambachten die in het museum tentoongespreid worden. Het streven is minimaal 200 interne uitleningen per jaar te bereiken. Voor - externe - bezoekers, waaronder hobbyisten, scholieren, studenten en wetenschappers van andere musea en instellingen, is het niet mogelijk boeken of tijdschriften mee te nemen. Zij kunnen de literatuur in de leeszaal bestuderen, voor eigen gebruik gratis kopiëren en vragen stellen aan Peter of één van zijn collega's. De meest uiteenlopende vragen zijn de afgelopen jaren gesteld. Zo was er een bezoeker die wilde weten waar de met hout aangestoken vuurtorens stonden in plaatsen langs de Zuiderzee. Hij wilde namelijk een puzzel maken van een kaart waarop deze stonden aangegeven. Telefonisch kreeg Peter de vraag naar drie namen van beroemde personen uit de VOC-tijd. De beller had deze nodig, omdat hij een slagzin moest maken. Vanuit wetenschappelijke hoek vroeg een conservator van Naturalis ooit naar de positie van de Willem Barendsz op 19 maart 1952. Peter vond de gegevens en zo kon de exacte herkomstplaats van een vogel, die juist die dag aan boord gekomen was, achterhaald worden.

Toekomst

Het belang van de bibliotheek in het Zuiderzeemuseum mag duidelijk zijn. Deze biedt een schat aan informatie over de geschiedenis van de Zuiderzee. Helaas moet Peter constateren dat steeds minder mensen van buitenaf de bibliotheek met een bezoek vereren. De reeds genoemde toenemende digitalisering ziet hij als de belangrijkste oorzaak. Om daarop te kunnen inspelen, is het van groot belang dat ook de bibliotheekcatalogus digitaal beschikbaar komt. Ook filmbeelden en geluidsbestanden wil Peter graag op DVD hebben, om de fragmenten toegankelijk te maken voor zowel in- als externe bezoekers.

Op de administratieve rompslomp na is Peter tevreden in deze zelfstandige functie. Het

werken met de thesaurus en geautomatiseerde bestanden vereist de nodige creativiteit en inventiviteit. Het is beslist geen saai werk, maar je moet er wel taai voor zijn. Zo runt hij de 'toko' al jaren met veel plezier. ■